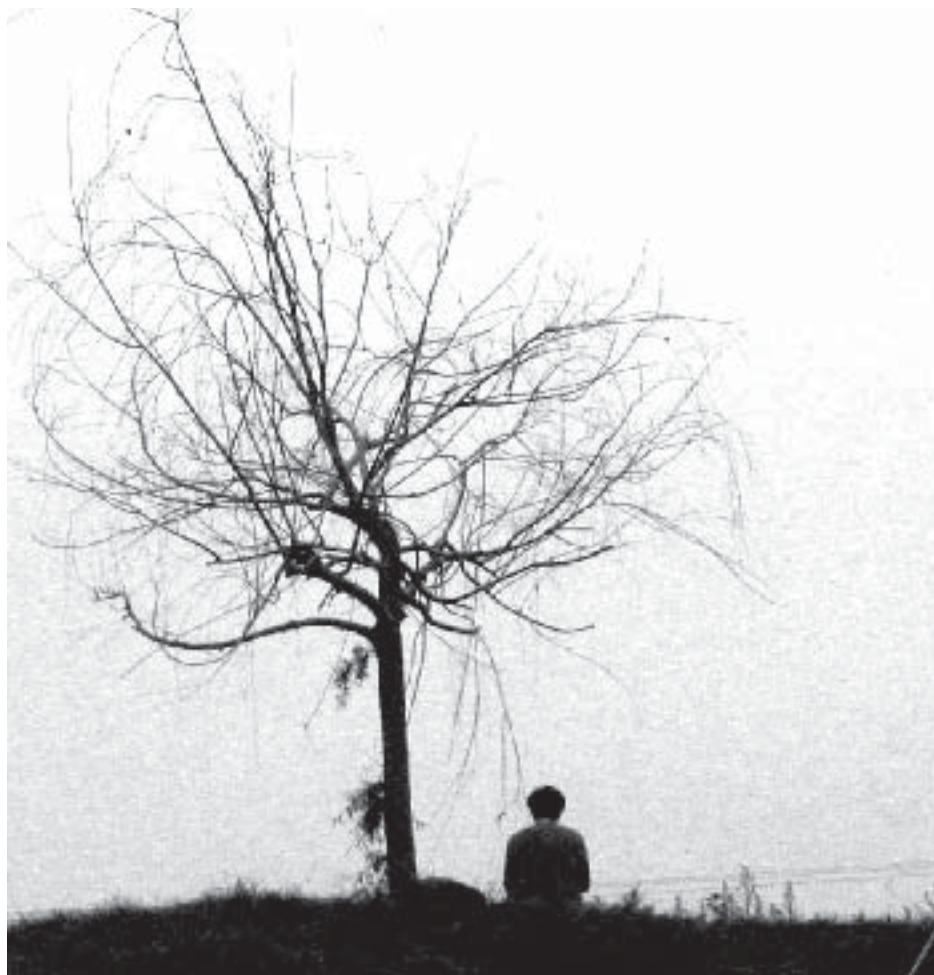

Magtárlap

2004.07.28.Szerda VII.szám

Mráz Jstván

A TERMÉSZET TÖBB MINT KÉPEKEN

Kapolcs. Zöldudvar.
„Filmvetítés” – mondták. Igyekeztem.
Kissé el voltam késve.

Amikor odaértem,
egy üres terem fogadott. Egy
zöld Völgymunkás-kitűzőt viselő
ember állt bent rajtam kívül. Kérdő
arckifejezésemet látva

megszólint: „Elmaradt. Nem volt
túl nagy az érdeklődés. Tudod?”
Széttárja a karját, mintha ő tehetne
az egészről. Kissé elszomorodom.

Nem mintha én olyan nagy
környezetvédő lennék, de akkor is,
kissé durva, hogy senkit sem izgat.
Eddig bíztam az embertársaimban.

De ezek után...

Fordulhék ki az ajtón, ám ebben
a pillanatban megakad a szemem
a falon lógó képeken. Közelebb
lopakodom. Megakad a szemem egy
csodás hóvirágon. Jó a szög, a fény.

Felkelti az érdeklődésem.

Nyugodtan kijelenthetem, hogy

életem eddigi legjobb természetfotóit
láttam. A három fotós, Mészáros
András, Tóth Szabolcs és Vers József
képei azért nagyon jók, mert mind
a hárman különböző stílusban és
témákban készítik el képeiket.

Tóth Szabolcsot a táj művészi
értékei és inkább növények,
virágok érdeklik. Ilyen szögben,
megvilágításban még nem láttam
egyes virágokat, például a fent
említett hóvirág is az ő munkája.
ember egyszerűen úgy érzi, muszáj
rohannia a legközelebbi erdőbe,
hogy ő is úgy láthassa a dolgokat,

mint a fotós.

Vers József képei más
jellegűek. Ő sokkal inkább a
rovarokra, hüllőkre és más
állatokra specializálódott.
Azt szeretné megmutatni a
képeivel, hogy az állatvilágban
s ugyanúgy zajlanak dolgok,
mint nálunk embereknél.

Ők is esznek, alszanak,
szeretkeznek, akár csak bárki
más. Nekik is ugyanarra

van szükségük, mint nekünk.

A beállítások nagyon jók és
sokszor még az éles vaku sem
teszi tönkre őket, sőt, inkább
mintha valamely paparazzo
képeit látnánk, és így még
gyunyorosak is.

Mészáros András fotói maradtak
a végére. Ő zseniálisan ötvözi
az előbb említett két fotós képi
világát, és ezzel megnyugtat
minket, hogy van még zöldfelület
kis hazánkban, és amíg az van,
addig van szépség is.

Katona Zita

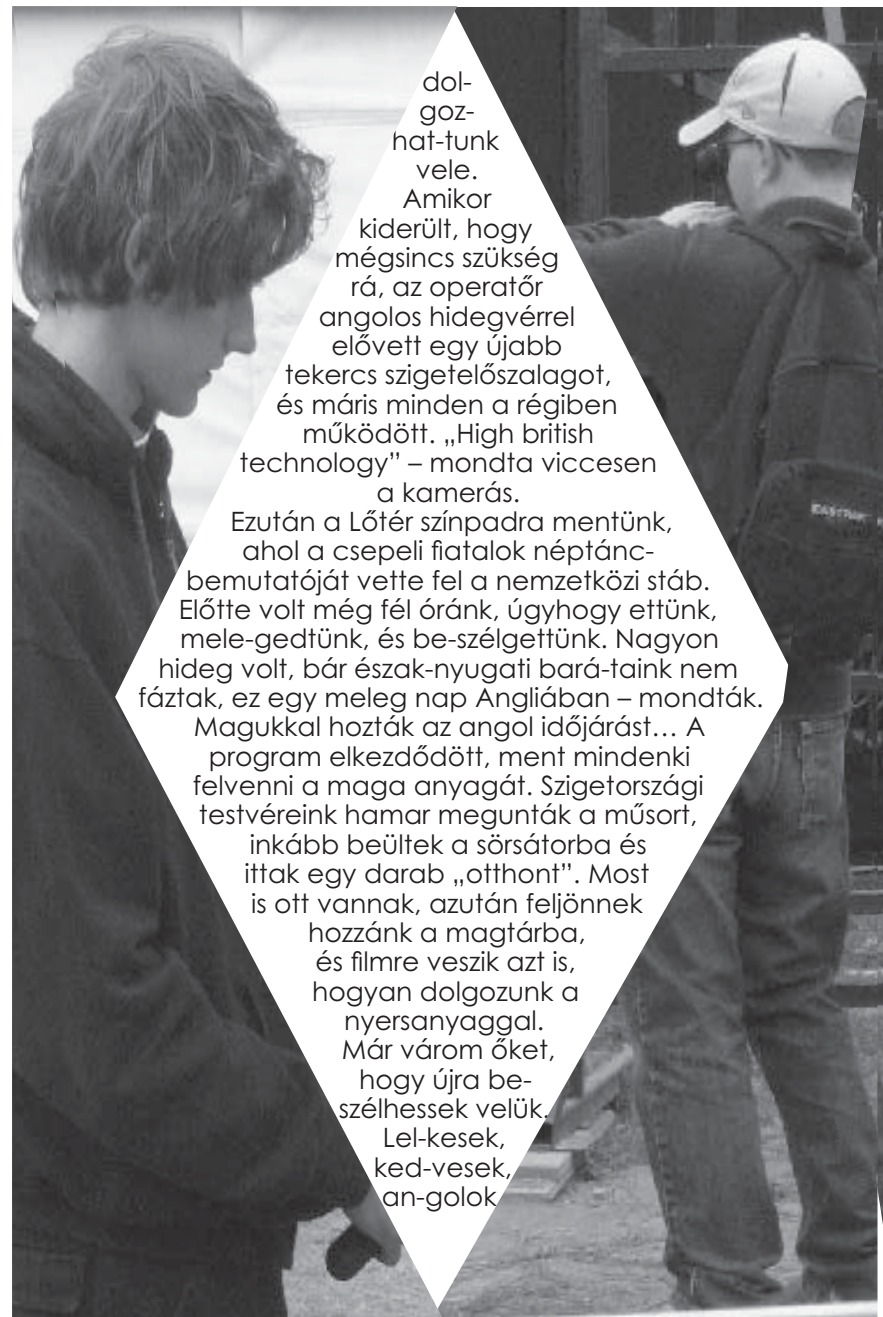
Wolverhampton Wanderers

Az angol kisváros, Wolverhampton a Szent László Gimnázium kerületének, Kőbányának a testvérvárosa. Az ottani Light-house nevű iskolával a pesti iskola is testvéri kapcsolatokat épít. Tőlük jött filmekkel töltöttem egy délutánt.

A fiúk Wolverhamptonból jöttek. Kisváros Birmingham mellett, tehát erőteljes brummie kiejtéssel van dolgunk, ami némiképp megnehezíti a kommunikációt, de annyit megtudtam, hogy vasárnapig itt lesznek, és velünk, Völgy-híradósokkal fognak dolgozni, pontosabban arról forgatnak filmet, hogy hogyan dolgozunk itt a magtárban. Egy könnyű kamerát hoztak magukkal, ami elég sok mindent tudhat, és egy hatalmas mikrofonnal dolgoznak. Elsőként egy kiállításra megyünk a

Völgyhíradó stábjával, a taliándörögdi evangélikus templomba. A falon a Bibliából ismerős történetek és zsoltárok vannak kollázs-képekben.

A Völgyhíradó felveszi, és a Light-house stábja is, a Völgy-híradó-val együtt. A magyar filmeseknek azonban apró gondjuk akad a mikrofonnal. Persze angol kollégáink készségesen felajánlották a segítségüket: leügyeskedték a szigetelőszalaggal a dobozt a kamera tetejéről, és máris

dolgozhatunk vele. Amikor kiderült, hogy még sincs szükség rá, az operatőr angolos hidegvérrel elővett egy újabb tekercs szigetelőszalagot, és máris minden a régiben működött. „High british technology” – mondta viccesen a kamerás. Ezután a Lötér színpadra mentünk, ahol a csepeli fiatalok néptáncbemutatóját vette fel a nemzetközi stáb. Előtte volt még fél óránk, úgyhogy ettünk, melegedtünk, és beszelgettünk. Nagyon hideg volt, bár észak-nyugati barátaink nem fáztak, ez egy meleg nap Angliában – mondták. Magukkal hozták az angol időjárást... A program elkezdődött, ment mindenki felvenni a maga anyagát. Szigetországi testvéreink hamar megunták a műsort, inkább beültek a sörsátorba és ittak egy darab „otthont”. Most is ott vannak, azután feljönnek hozzánk a magtárba, és filmre veszik azt is, hogyan dolgozunk a nyersanyaggal. Már várom őket, hogy újra beszélhessek velük. Lelkesek, kedvesek, angolok

A Globe Színház, és ami mögötte van

Ma érdemes volt a művészetet kedvelőknek Pulára látogatni. A Faluházban a Globe Színház főrendezőjével, Tim Carroll-lal láthattunk fantasztikus hangulatú, vetítéssel fűszerezett beszélgetést.

Persze a dolog elég vonzóan hangzott ahhoz, hogy a nézők az egész termet benépesítsék, én is csak a völgyhíradós kártyámnak, és szemfülességemnek köszönhettem a helyemet.

A kérdező Bérczes László volt, a Bárka Színház egy tagja, aki rögtön az elején közölte, hogy angoltudása nem hág az egekig, hálás minden fordítási segítségért, amiben egyébként nem is volt hiány. Meglepő módon Tim Carrolltól is hallhattunk magyar szavakat, és hatalmas nevetés támadt, mikor fordítóját magyarul javította ki: „Nem igaz, nem ezt mondtam.” A páros egyébként hihetetlen szórakozást nyújtott, csak úgy szakadtunk a nevetéstől, ami leginkább Tim rezzenéstelen arccal elmondott csattanós történeteinek volt köszönhető. A többség egyébként már az angol verziót is megértette.

Persze az első kérdés az volt, hogyan került ide. A válasz pedig nagyvonalakban a következő: barátnőjével albérletet keresett Londonban, és

kivett egy „kertlakást”, ahol még csak látni se lehetett a kertet, és a főbérelője Határ Győző író volt, akivel összebarátkozott. Majd kedvet kapott a magyar színházak meglátogatásához. Itt barátkozott össze Lengyel Györggyel, aki tizenhét hónap múlva elhívta, így aztán a debreceni Irtás című darabot ő rendezte '97-ben. A Bárkásoknak megtetszett, ők is meghívták, és nekik is rendezett két színművet. Most szabadsága alatt látogatott el a Művészetek Völgyébe.

Miután mindezeket megtudtuk megnéztünk egy negyedórás filmet a Globe Színházról, amit eredetileg a BBC-n játszottak le. Nagyjából három részre lehetne osztani a filmet, az első egy régi amerikai egyetemistáról szól, akinek az agyában megfogant az újjáépítés ötlete, és véghez is vitte, de mire a színház felépült, ő meghalt. A második részben a színházban dolgozókkal láthattunk beszélgetéseket, betekintést nyerhettünk a kulisszák mögé. A teátrum célja a Shakespeare-kori teátrum felidézése, a ruhák

kézzel készülnek, a női szerepeket is kifestett, szoknyás férfiak játsszák el. A harmadik szakasz pedig a színész és a közönség kapcsolatáról szól, de megmondom őszintén már belefáradtam a monoton angol beszédbe, úgyhogy kezdett lankadni a figyelmem.

De a film végére felébredtem. Aztán a következő kérdést feszegette Bérczes: nincs-e ellentmondásban ez a dolog, hiszen a színház célja általában valami újdonság felmutatása, míg a Globe Színházé a Shakespeare-kori amfiteátrum lekopírozása. Tim szerint nincsen, az ő szándékuk, hogy a nézők benyomásként azt a világot kapják, hogy el tudják képzelni, és át tudják élni az akkori teátrum élményét. „Válaljuk a márt, és így a mi világunk találkozik a Shakespeare-ivel.”

Megtudtunk még néhány érdekes dolgot: például, hogy a világításnál arra törekednek, hogy minden a délutáni fényben maradjon, és szigorú szabály, hogy a klasszikus színpadi fény ki van zárva. A színtér is csupasz, így a nézőt egyáltalán nem manipulálják, hogy hova nézzen, mire figyeljen, így becsülete-sebbnek és őszintébbnek tartják az előadást.

Arra a kérdésre, hogy mi

megy most Londonban, elfogulatlan választ kaptunk: „Ha most borosgazdák lennénk, azt mondanám, ez egy rossz évjárat. A Rómeó és Júlia rendben van, de nem valami nagyszerű, a Sok húhó semmiért iszonyú, és a Szeget szeggel-ben van egy

zseniális színész, de maga a darab gyenge. Azt ajánlom, inkább jövőre menjünk, már csak azért is, mert például a Rómeó és Júliára október végéig nincs jegy.”

Volt még egy számomra nagyon érdekes kérdés: mi a helyzet a nyelv-

vel? Nekünk több fordításunk van, válogathatunk a színészekhez közelebb álló, a közönség számára jobban érthető szövegek között, de náluk ez persze fel sem merülhet. Van az eredeti szöveg, és kész. Tim azt mondta, hogy néha zavaró a dolog, de az emberek általában úgyis ismerik a sztorikat. Volt egy érdekes kísérletük is: kipróbálták akkori nyelvjárással előadni a Rómeó és Júliát. Azt hitték, senki nem fog érteni semmit, ezért csak három előadást tartottak. Hatalmas sikert aratott, ezért terveznek egy hosszabb távú ciklust is.

A beszélgetés végén Tim Carroll elmondott tíz sort a darabból hétköznapi és régies kiejtéssel is, bár én így laikusként nem sok különbséget észleltem.

Fagott-trió

Szerdán négy órakor a pulai templomban jártam, ahol egy fagott-koncerten vettem részt. Izgultam, mert tudtam, hogy

el fogok kézni a koncertről, ezért a pulai buszmegeállóból futva róttam a kilométereket a templom felé. Már teli volt a terem, mikor megérkeztem, így csendesen meghúzódtam az egyik sarokban. Meglepetten tapasztaltam, hogy jóllehet a koncertnek már tíz perce el kellett volna kezdődnie, még mindig nem volt sehol semmi. Kezdtém arra gondolni: lehet, hogy nem is lesz itt koncert, csak mise kezdődik. Már kezdtem elbóbiskolni a nyomasztó csöndben, mikor tapsvihar rázta meg a termet. Felriadtam álomból, láttam, végre megérkezett a három művész. Három szék és három kottatartó volt kikészítve, oda leültek, majd az egyikük fölállt, és köszöntötte a közönséget. Elmondta, hogy tagjai a Szegedi Szimfonikus Zenekar fagott-szólamának. Magukat Szegedi Fagott Triónak nevezik, tíz évvel ezelőtt alakultak. A trió tagjai: Vizsolyi Livia, Belházy Gyula és Hotzi Zoltán.

Többségben eredetileg nem fagott-triókra írt darabokat játszottak, ezek csak átírá-sok. Például Bach-műveket, Mozart Varázsfuvolájából néhány részt (három gyerek éneke, papok bevonulása). Ezeknél hallani is lehetett, hogy nem fagott-trióra, hanem rendes zenekarra íródtak. A darabokból hiányoztak a vonósok, a zongora,

vagy a dob. Csillogó, de kicsit tempa hangja volt játékuknak, ami némileg álmosító. Nekem ezek a darabok monotonnak tűntek. A hangok sokszor „ütköztek”, ettől nem volt valami kellemes a hangzás,

néha „fal-snak” tűnt. Közben hallgattam, a hangok kezdtek össze-mosódni,

majd szép lassan ragadtak le a szemeim... A koncert második felében már csak olyan darabokat játszottak, amik kifejezetten fagott-triókra íródtak. Már az első akkordnál lehetett hallani, valami megváltozott. A hangok mintha kitisztultak volna. Olyan volt, mintha egy szemelátását elvesztő ember újra elkezdene látni. Ettől a ponttól kezdve kezdtem élvezni az előadást.

Mese az esőben

Szerdán Berecz András Pulán, a Faluházban szerzett örömet meséivel, dalaival a hálás közönségnek. Szakadt az eső, a Faluház előterében ácsorogtam, várakozva az előadásra. Már hét óra bőven elmúlt, mikor elkezdődött a műsor, persze a szabadtéri színpadon, hogy ázzon meg a nép. Az eső ellenére is teli volt a nézőtér, ülőhely már nem maradt, az esernyőktől vízront nem lehetett a műsorból semmit sem látni.

A művész elmesélte, tíz-tizenöt évvel ezelőtt kezdett először csak énekelni, majd rájött, míg mesél az ember, pihenteti a torkát, tehát ez igen hasznos.

Először egy székely bálon látott egy nénit, aki meséivel szórakoztatta az arra járókat. „A nézőközönség úgy dőlt, mint a búzagalász.” Olyan szavakat használt, hogy a közönség látta maga előtt a történetet. „Akkor már sok mesét ismertem, de nem mertem őket használni.” A mesék kitalálásáról elmesélte, ha valaki már a huszadik mesét tanulja meg, már tudja maga is alakítani, változtatni, hozzákölni. „Feltörik a nyelve.”

„Szerettem mindig másokat megnevetetni akkor is, ha nekem rossz kedvem volt. Sírtam, ha nem nevettek.” Megosztott velem egy jótanácsot is: a mesemondásban legalább negyven százalékban szabadnak kell lenni, a többi rész

az eredeti mese, amit a tulajdonos hagy rá az emberre. „A legfontosabb, hogy ne szakadjunk ki a meséből.”

„A mese nem viccmondás, arra kell legalább tíz perc, míg megfogja a hallgatót, így nem igazán lehet rövid mesét elmondani.” Azért mégis mesélt nekem: „Szibériában Antika bácsi, az egyik hadifogoly ügyelt, látta, mikor a nap megszentül, egy akkora hal szökött ki a folyóból, mint a barom. Az öreg elhatározta, hogy ő azt a halat kihorgássza a folyóból. Arra jó Jakab bá, megkérdezi Antika bácsitól: mit csinálsz? Hát akinek ilyen kicsi esze van, legyen horgász, legyen halász! Akinek esze van, mind vadászat kicsit, hosszú farkú rókákra. Mire a másik: te tudod, mit fogtam ki tegnap? Két viharlámpát! Mind a kettő lánggal égett! Ekkor megegyeznek: én az egyik róka farkából levágok három métert, de te az egyik lámpát oltsd el! Az egyik eloltotta, a másik levágta. Ki voltak egyezve.” „Ha hasznos, hasznosítsátok, ha eldobható, dobjátok el!” András bácsi tehát csak mesélt, éneket tanított a közönségnek, amit azok vígan énekeltek a zuhogó esőben. Azért még egy nagyon fontos dolgot elmondott a mesélésről. „Ha benne vagyok, meg is dobálhatnak valamivel, és akkor is végigmondom.”

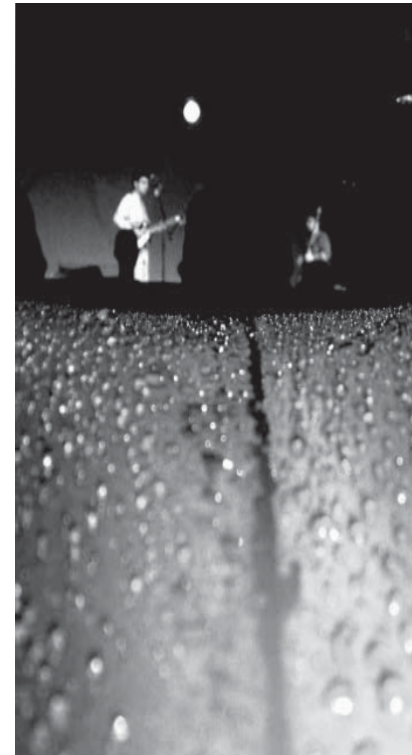
TÚLPART

Csütörtök délután minden táncos lábú vendéget szívesen vártak a taliándörögdi Lőtérre. Egész nap népzenei és táncmuzikális előadásokon vehettek részt az arra ellátogatók.

Mikor megérkeztünk a Lőtérre, a szabadtéri nagyszínpadon éppen a végére ért a Veszprém Klezmer Band előadása. Borús, szeles idő uralkodott Taliándörögdon, néha

az eső is elkezdett szemerkélni. Az udvar majdnem felét egy hatalmas, fehér sátor foglalta el. Kolbásszal, sült hússal csillapíthatták éhségüket a vendégek. A rossz időjárásnak köszönhetően a produkciók a sátor alatt folytatódtak. A Klastromban tartott rendezvényeket áthelyezték a Lőtér udvarába, így az eredeti menetrend szerinti programot teljes egészében átszervezték. A sátorban a Túlpárt együttes

kétórás különbséggel, kétszer lépett volna színpadra, de torlódások miatt kétféle előadást tartottak. A fellépés egyik részét az énekelt versek, míg a másikat a táncmuzikális alkotta.

Az együttes másfél évvel ezelőtt alakult először két taggal, mára viszont a csapatot négy zenész alkotja. Közép-európai népzenei játszanak. A dalok szövegének nagy részét Nagy László versei adják. Van, hogy egy meglevő dallamhoz kezdik el megkeresni a megfelelő verset. „Valamelyik vers ritmikája szüli meg a dallamát.”

Már előfordult, hogy

egy dalt egy éven keresztül csiszolgattak, mire úgy érezték, elérte végső formáját. A zeneiségbe is igyekeznek belevinni érdekes elemeket.

„Nem törekszünk a hagyományos hangszerekre. A népzenei nem árt a friss zeneiség mellett, hogy megőrizzük a sajátos magyar díszítéseket.”

Az előadás táncmuzikális részében szinte az egész nézőközönség kiment az udvarra, ahol egy kört alkotva táncra perdültek az emberek.

A népiesség jegyében

A népi kultúra mindig is jelentős volt Magyarországon, és hatalmas tömegeket vonz ma is. A legismertebb művészeti ág ezek közül minden kétséget kizáróan a magyar népzene. A kapolcsi Malomszigeten hangszerkészítők árulják népi hangszereiket. En *Gáts Tiborral* beszélgettem, aki citera- és ütőgordon-készítő. Mellesleg eddig tizenhat díjjal és tizenkét saját kiállítással büszkélkedhet.

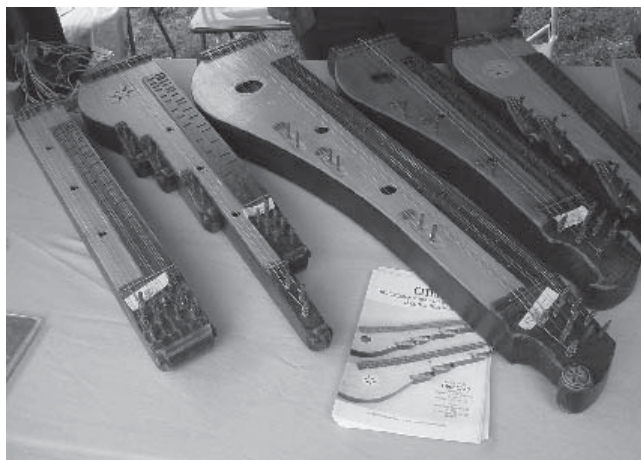
– Nagyjából mennyi idő egy átlagos citera elkészítése?

– Nehéz meghatározni, mert magán a készítésen kívül nagyon sok időt vesz el az anyag beszerzése, a gépek karbantartása és hasonló munkák. Olyan két nap alatt el lehet készíteni egyet.

– Hogyan kezdett el hangszereket készíteni?

– Meg akartam tanulni citerázni, gondoltam, ez egy egyszerű hangszer,

amin könnyen meg lehet tanulni játszani. Kaptam kölcsön egy citerát, azon próbálkoztam. Közben láttam, hogy nem egy bonolyult hangszer, ezért készítettem

magamnak egyet. Ezzel kezdődött, utána tökéletesítettem, és mára ez odáig jutott, hogy ebből élek.

– A népi zene vonzotta, vagy maga a citera?

– Mindig szerettem a népdalokat, a citera pedig egy olyan hangszer, amivel népdalokat lehet játszani. Közben énekelni szoktak, tehát a kettő szorosan összetartozik. Egyszóval nem tudom szétválasztani.

– Koncerteket is szokott adni, vagy inkább csak készíti a hangszereket?

– Én kifejezetten készítő vagyok, a készítés már jobban ment régebben is. Viszont ahhoz, hogy ki tudjam próbálni a hangszereket, szoktam játszani rajtuk. Ehhez hasonló vásárok-

ban játszom néha egy kicsit. Színpadon fellépni nem szoktam, baráti körben játszom elég gyakran.

– A külsőre hasonló citerák hangja különbözik egymástól?

– Ez egy nagyon változó hangszer. Régebben mindenki magának készítette, ezért az ügyesebbek jobban szólt, a kevésbé ügyeseké gyengébben. Minden citerán ugyanúgy kell játszani, de a mérettől és a formától függhet a hangerő és a hangszín is.

Megkértem Gáts urat, hogy játsszon egy kicsit a citerán, és bár laikusként szemléltem a témát, nem kell szégyenkeznie a tudása miatt. A hangszerei szépek, tiszta hangúak, igazi mestermunkák, látszik, hallatszik rajtuk a rutin.

Karcsúság és prémek

Kapolcs a programok hatalmas kínálatát nyújtja, és minden nap lehet találni valami érdekes kép- vagy fotókiállítást is. Egy ilyen rendezvényre látogattam el a kapolcsi Kastélyba, ahol volt szerencsém megtekinteni pár érdekes képet.

Este fél hét körül már elég hideg volt ahhoz, hogy meglátogassam programom színhelyét. Fáradtan nekivágtam a hatalmas dombnak, miközben az eső elkezdett csöpögni. Mire leértem a hosszú úton, teljesen nedves volt a ruhám, így még jobban fáztam. A szél pedig ráadásként orkánszerűre erősödött.

Nehézkesen megtaláltam a Kastélyt egy eldugott zugban. A termék kongtak az ürességtől. A nyitott ajtón a hi-

deg ide is beszűrődött és átjárta az egész házat, amiben a kiállítások voltak.

Az első szobában csak pár kép fogadott, de akkor még nem estem kétségbe. Aztán jött a többi terem egymás után, ugyano-

lyan kínálattal, mint a legelsőé. Egy teremben – nem hazudok – tíz képnél több nem volt. Tehát akkor már kétségbeestem, de nagyon.

Valahogy megtaláltam végül a számomra fontos Szepessy Ákos

képzőművészeti kiállítást. Egy kis, üvegbe zárt papiros hirdette, hogy ezek itt a művész képei, illetve eligazítást adott annak életpályájáról.

„Szepessy Ákos 1970-ben született Budapesten. 1990 óta vesz részt képzőművészeti kiállításokon. Több díjat nyert. Tagja a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesületének. Ez a negyedik önálló kiállítása.”

Az információszerzés után körültekintettem a szűkös kis szobában, ahol kicsi képek húzódtak végig a falon. Rajtuk mon-

társok voltak, régi újságkivágásokból kreált képek, melyeknek középpontjában egy-egy nő állt.

A címek is érdekesek voltak: Karcsúság és prémek; Tartós hullám; Különleges modelljeink; satöbbi.

A kiállítás megtekintése alatt rájöttem, hogy ezek a képek bemutatnak minket, nőket a férfiak szemszögéből. Persze ehhez hatalmas tudás kell, ezért mondhatjuk, Szepessy Ákos elég jól ismerheti a női szokásokat, ha képein megjelennek a kozmetikai és frizurakészítési stádiumok is.

(H)ősök Háza

Taliándörögd büszkesége a falu múltját bemutató Ősök Háza. Takaros kis múzeum, szinte minden korból felvonultat valamilyen emléket. Láthatunk... na jó, hagyjuk a rizsát!

Nem tudok alapítási évszámot, arról meg abszolút fogalmam sincs, kinek a nevéhez fűződik az egész. Engem – ha ellátogatok egy ilyen helyre - különösebben nem foglalkoztat, ki, miért, hogyan; egyszerűen csak nézek. Nézem a kiállított tárgyakat, emlékeket és gondolkodom. Misztikus dolog volt látni a római kori érméket. Néhány ezer éve ezek használati cikkek voltak. Magam előtt látom, ahogy egy asszony fizet vele a kereskedőnél.

A következő szobában kiscipők. Bőrből varródtak, tökéletesen illenek az iskola felé igyekvő tehetősebb család gyermekének lábaira. Átlépi a küszöböt és megkezdődik a tanítás. Régi tankönyvek, jegyzetek sorakoznak a következő kredencben. Ha végre véget értek az órák, rohantak a pajtások haza. Kom-

plett szoba, berendezéssel, ágygal, nagy dunyhákkal, szekrényvel, a lakást otthonossá tevő szőttesekkel.

Ha a siheder eléri a megfelelő kort, munkát kap, valószínűleg azt végzi majd, amit apja, nagypapja is csinált. Családi fotók a falon. Szélük tépett, színük megfakult, de az arcokon felcsillanó mosoly nem halványodott. Mindenki bátran néz farkasszemet az akkor még kuriózumnak számító fényképezőgép lenscéjével. Végigdolgozták az életüket, kemény kétkezi, fizikai munkát végeztek. A gyakori szegénység, megerőltető mindennapok, betegségek megnövelték a halálozási arányt.

Zsidó temető képei lógnak a szemközti oldalon. A mai sírkert falán kívül húzódik. Vajon miért? Diszkrimináció? Nincs idő tovább elmélkedni ezen. Irány a pince. Még ősbib világba kerülök. Kövületek. Tízmillió éves hal. Észre se vennem, még ha a kezemben tartanék egy leletet, akkor sem esne le, hogy a tudomány számára értékes dolgot

találtam. Lehetséges, hogy már találkoztam ilyennel? Valahol az út szélén hever az evolúció folyamatát kiegészítő, általam eldobott láncszem? Ezek után nyitott szemmel járok majd. A fossziliáktól elszakadva hatalmas csontokat pillantok meg egy vödörben. Van vagy ötvencentis. Minek a csontja? Talán marha. Ha dinoszaurusz lenne, csak kitétek volna egy magyarázó papírt, de itt nincs semmi felirat. Az alsor kevésbé tetszetős, őszintén szólva szánalmasnak mondható. Asztali lámpák bevágva a vajt lukakba, ez lenne a megvilágítás. Egy kis szigetelőszalag a rögzítéshez, az elengedhetetlen pókháló, és máris kész az igénytelen kinézet.

Fölmászom a lépcsőn. Ez már völgyes program lehet. Kortárs fotókiállítás, aktképek. Vége a nosztalgianak. Korrekt múzeum, kivéve a föld alatti részt. Érdemes megnézni, egyszer, szigorúan egyszer!

Beszélgetés a globális civil problémákról

Én személy szerint nem szeretem a „zöldeket”, de ezt nem kürtölöm ki a világba. Viszont amikor részt vettem ezen a beszélgetésen, sok érdekes dolgot megtudtam a környezetszennyezésről.

A beszélgetés nem úgy történt, hogy a nézők feltettek kérdéseket, hanem Boda Zsolt és Scheiring Gábor beszélgetését hallgathatta meg, aki odatért.

A beszélgetésből a következő érdekes információkat tudtam meg:

A környezeti problémák hátterében a különböző országok politikai befolyása áll. Olyanra gondolok, mint amikor az Egyesült Államok sokáig húzódozó kereskedelmi vitába keveredett az Európai Unióval, mert az EU nem akarta beengedni a génkezelt marhahúst, terméként. A törvényben az van

leírva, hogy csak akkor lehet nem beengedni egy terméket az országba, ha alátámasztják azt, hogy a termék fogyasztása veszélyes a környezetre, vagy az emberi fogyasztásra. Viszont ha nincsenek bizonyítékok, akkor a terméket be kell engedni az országba.

Mindenki emlékszik arra, amikor a francia partok mentén elsüllyedt két olajszállító hajó, az olaj kifolyt a tengerbe és hatalmas környezeti problémák keletkeztek. Viszont felelősségre nem lehetett senkit sem vonni, mert a hajóskapitány portugál volt, a hajó tulajdonosa egy görög cég, a hajót viszont

paraguay-i részvénytulajdonosok bérelték. Ekkora káoszban pedig senki sem tud ítéletet hozni. Erre és az ehhez hasonló esetek megoldásához kellene létrehozni a Globális Környezeti Hatóságot és Bíróságot.

Aztán olyan problémák is adódnak, hogy a különböző multinacionális cégek hogyan próbálják eltussolni a különböző környezeti károkat. Például a Shell tette azt, hogy amikor Nigériában olajat termeltek ki, akkor az ott élő törzsek ez ellen elkezdtek tiltakozni, erre a Shell lefizette a katonaságot, támadást indított a felkelő törzsek ellen, nehogy hatalmas veszteségei adódjanak.

A beszélgetés legérdekesebb témája az volt, amikor a Zöld Udvarban szereplő fotókiállításról esett szó. A fotók témája egy erdélyi roma piacról szólt, ahol évente kétszer összegyűlnek az

emberek és cserekereskedelemmel elcserélnék két marhát három zsák lisztért, hogy tudjon a család, vagy a falu kenyeret sütni. A kiállítás legérdekesebb képe egy klaviatúra volt. Melyben az a vicces, hogy egy Isten háta mögötti helyen, ahol az emberek éheznek, egy piacon klaviatúrát is lehetett venni vagy elcserélni, ami arra utal, hogy a

Ropjuk, amíg bírjuk!

Csettintések, lábdobbantások, repülő szoknyák. Az autentikus népzene kedvelőinek elég sok része lehetett ezekben. A látvány magáért beszélt.

A Lótér Színpadon láthattuk a Csepel Táncegyüttes fergeteges műsorát. A Kárpát-medence egészét felölelő tánckultúrával foglalkoznak, abból is leginkább az erdélyi anyagokat szeretik. Mindezt a Pentaton Zenekar kísérte, így a dallam hatására még élvezetesebbnek tűnt az előadás. Bár én személy szerint nem kedvelem ezt a muzsikát, a lábammal mégis

követtem az ütemet. A fiatalok úgy pörögtek, mint Flatley, vagy akkorát ugrottak, mint egy elsődíjas magasugró. Tényleg öröm volt nézni az arcukat, látszott rajtuk, hogy nagyon élvezték a forgást, azt, hogy kiállhatnak a közönség elé, valamint a zenét és a társaságot. Az előadás közben nemcsak nevettek, hanem már röhögtek is. Így még valószínűbbnek tűnt az egész.

A rögtönzés is fontos szerepet kapott. Enélkül nem is lehetett volna hibátlanul bemutatni, hiszen annyi lépés volt! Mikor csak ketten vagy hárman ropták a

színpadon, úgy nézett ki, mintha versengtek volna egymással, ki tudja jobban elkápráztatni a nézőket, melyikük gyorsabb vagy látványosabb. Ez fokozta a hangulatot, a vetélkedés sok embert lázba hozott. Szerintem fárastóbb volt nézni, mint magát a táncot lejteni. A szemünk már-már kiégett a sebességtől.

Nekem jó hangulatot adtak a táncolók, mert a mosolygás ragadós, ha látjuk mások arcán, mi sem úszhatjuk meg! És a zene is mulató volt. Az egészben a bekiáltott kifejezések tetszetek: „Hop-hop”, „Hopdiri-dop”, meg hasonlóak.

Katona Gál Zsolt, a táncfigura betanítójának bölcs szavaival búcsúznék az olvasóktól: „Szeretjük ezt csinálni, és úgy érezzük, hogy a magyarságunk ápolásához is hozzátartozik. És ne hagyjuk kihalni a Művészetek Völgyét!”

PUSZTUL AZ ŐSERDŐ

A taliándörögdi Zöld Udvar szerda délutáni műsorán egy filmvetítés szerepelt. A helyszín meglehetősen különleges volt. A földön farönkökön ülhattunk, de a pajtában voltak zsákok, szintén ülőalkalmatosság gyanánt. Felettünk pedig, az épületek közt madzagok voltak kifesztve, amelyekre ponyvák, rongyok voltak kiterítve. Az eső szemerkélt, így lassan a vásznak megltek vízzel, aztán a szél minden tíz percben felkapta őket és a tartalmuk – a rengeteg esővíz – a fejemre ömlött.

De ideje visszakanyarodnom az eredeti témához egyéni problémáim helyett. A film a maláj őserdőben élő penanok életét mutatja be. Az alkotás közepén jutunk el a környezetvédelmet érintő kérdéshez, a penanok életterének, az erdőknek irtásával.

A penanok a maláj őserdőben élő beneszültek. Nomád életmódot folytatnak, de a tudósok szerint korábban falvakban éltek. A szágópálma az egyik legfontosabb növény a számukra. Minden étkezésnél fogyasztják. A növényt kivágás után pépesítik. Ez a pálmafaj sok keményítőt tartalmaz. Úgy tartják, hogy a szágópalmák egy árvíz után egy-egy örvény helyén nőttek ki.

Ha egy területen elfogynak a pálmák, akkor továbbállnak. De

ugyanúgy továbbállnak akkor, ha valaki álmában azt látja, hogy a tábor felgyullad.

A penanok vadásznak is. Hajnalban mennek ki a férfiak. Nyilaikat a szágópalmák leveleiből készítik, végüket régi konzervdobozokból formázzák. Vadászatukhoz – akiknek van – vadászkutyát is használnak. De a kormány biztonsági okokból nem engedélyezi, hogy a beneszültek fegyvert vásároljanak.

Nagy problémájuk, hogy az ország egyik nagy vállalata elkezdte a fák kitermelését az erdőben. Az erdő lakói nyolc hónapig képesek voltak megakadályozni a fakitermelést. Aztán elkezdődött az erdőirtás. Malajzia fakitermelésben meghatározó a világon. A legnagyobb része az iparnak Dutuk James Wong mágnás kezében van. Ő lenne az, akinek a területen környezetvédelmi miniszteri feladatokat kellene ellátnia. A kormány szerint az a helyzet, hogy a földterület állami tulajdon, ezért nem kérdés, hogy a termelés folyhat.

Wong azt mondja, hogy ők megadják a lehetőséget arra, hogy a penanok a modern világban éljenek, de a sorsuk a saját kezükben van.

A kevés számú őslakos nem tehet semmit az ellen, hogy földjeiket, kunyhóikat, erdőiket lerombolják, mert túl kicsik az ellenfélle szemben.

KEZDŐDIK A DEKAMERON...

Vigántpetenden a kultúrházban Giovanni Boccaccio Dekameronjának napjait, történeteit hallgathattuk meg. Július 26-tól 31-ig minden nap a Dekameron más-más napja kerül bemutatásra.

A Dekameron tíz fiataalt – három fiút és hét lányt – mutat be. Ők a pestis elől menekülnek, és zárkóznak el a külvilágtól. Hogy az időt múlassák, történeteket mesélnek egymásak. Tíz nap alatt tíz történet hangzik el. Így összesen száz darab történetet olvashatunk.

Az előadásban szereplő histó-

riákban szó volt szerencsétlen szerelmekről, nehezen megszerzett boldogságról, olyan asszonyokról, akik megcsalták a férjüket, illetve arról, hogyan járnak túl az emberek egymás eszén.

Az előadások elkészítésében rengetegen működtek közre. Minden egyes nap más hangszeret hallhattunk. Úgy mint fuvola, hegedű, harmonika, szaxofon, dudu, töröksíp és vonósok.

A darabok igazán szóra-koztatóak voltak. A közönség tetszését talán az mutatja a legjobban, hogy minden nap teltház előtt zajlottak az előadásokat. Egyik nap az eső miatt bent kellett tartani az előadást, ezért a nézők száma korlátozott volt. A kis helyiségbe rengetegen préselődtek össze. Szivacsok voltak leterítve, amiken kényelmesen – vagy éppen egy kicsit összehúzva magunkat – helyet foglaltunk. A szűkös hely miatt az ajtót is bezárták, tehát itt már valóban teltház volt.

A közönség tapsolt, nevette, élvezte a zenét. Aki csak egy előadást is kihagyott, az biztosan sajnálja. Aki pedig nem látta, az nem tudja miről maradt le, mert mindenkinek nagy élményt jelentett az előadás.

Teltházás Mulatság

A Bárka Színház immár harmadik éve látogat el a Művészetek Völgyébe, Pulára. Rengeteg beszélgetés, koncert várja az érdeklődőket, és még színházi előadás is volt. Mrozek Mulatságát játszotta Mucsi Zoltán, Scherer Péter és Szikszai Rémusz, telt ház előtt.

Már délután is az az üzenet fogadta az érdeklődőket, hogy a ma esti Mulatságra nincs több férőhely. Sorszámot osztottak, és már minden székre elkelt az összes hely. Bérczes Annához, a színház egyik munkatársához fordulok segítségért.

- Tényleg nincs hely
- mondja, miközben kávéját kortyolgatja.
- Teljesen tele vagyunk, és tegnap is tele voltunk. Egyszerre öröm is, meg nem is. Hiszen nagyon jólesik nekünk, hogy ilyen sokan kíváncsiak ránk, ugyanakkor nagyon sajnáljuk azokat, akiknek nem jut már férőhely. Idén ötödik éve megy ez a darab a Bárkán, és már sok mindent megélt: játszották már hajléktalanszállón, és többször járt vidéken, sőt külföldön is. És szerencsére mindenhol örömmel fogadják. Furcsa is egy picit, hogy öt év után még mindig teltházás előadásokat tartunk.
- De mégis, minek

köszönhető az, hogy szinte „lázas” tört ki a jegyekért?

- A Művészetek Völgyébe eleve sok ember látogat el. Logikusabb lenne, ha mondjuk a Nyíregyházáról érkező Budapesten nézné meg az előadást, de mivel itt sok más programon is részt vehet, szeretne mindent egyszerre látni. Nem hiszem, hogy azért van ekkora tolongás a sorszámokért, mert ingyen vannak. Ha pénzért árulnánk őket, reményeim szerint akkor is megvennék, és beülnének az előadásra. Itt nem a pénzről van szó. Sokkal inkább a szórakozásról, a Mulatságról.

Ugyan vannak páran, akik a Bárkások minden igyekezte ellenére nem tudtak bejutni a pulai Faluházba, azoknak azt javasoljuk, hogy menjenek el Pesten az előadásra, hiszen a következő évadban is műsoron lesz a Bérczes László által rendezett Mulatság.

Bolygótűz

1956. október 23-án kitör Magyarországon a forradalom. Emberek százai akarják elhagyni Magyarországot. Voltak, akik nyugatra, míg mások dél felé menekültek. A Bolygótűz című filmben a Jugoszláviába menekültek ottoni életéről van szó. Keményen, szókimondóan, mégis szépen.

Az eredeti tervek szerint Jeles András József és testvérei című művét tekinthették volna meg a nézők, de technikai okok miatt Vicsák Károly Bolygótűz című filmjére esett a választás. Érdekes tény, hogy ezt a filmet még nem vetítették a nagyközönség előtt. Egyszerre szomorúság és öröm is. Sajnálom, hogy a 2002-ben készült mozi valamilyen érthetetlen okból még sehol sem merték bemutatni, és örülök annak, hogy az elsők között lehetek, akik megtekintették a filmet. Magával ragadó élmény volt.

A forradalom kitörését követően a magyarok Délvidékre szép számmal érkeztek a menekültek a jobb élet reményében. Olyanok is, akik bűnösök. Bűnösök régről. Bűnösök 12 éve. Bűnösök maradnak örökké. Mert vannak megbocsáthatatlan bűnök.

Ilyen is van köztük. És vannak áldozatok. Ők viszont nem mindig áldozatok. Túlélők. Zsidók. És most is bűnhődnek ötvenhat miatt. Most is el kell hagyniuk hazájukat.

Csak most nem viszik őket. Maguktól mennek. Menekülnek. Menekülnek az életbe. Menekülnek a tűz elől.

És vannak, akik segítenek. Segítenek a gonoszon, a jón, a semmilyenen, a szegényen, a gazdagon. Segítenek mindenkinek. Mindenkin, aki ember. Mert most csak ez számít: az ember. Most nincs magyar, zsidó, katolikus, orvos vagy koldus. És most a segítő is áldozat. Mindenki az. Az állam, a világ és mindenki. Mert sügnak. Besügnak. Azok, akik féltik magukat.

És a gonoszok csinálnak. Nem vallanak régi múltjukról. Ki akarják törölni az életükből úgy, mintha azt lehetne. De nem lehet. Soha sem lehet. Valaki mindig emlékszik a rosszakra. Azok, akiknek rosszat tett. Azok, akik bűnhődtek miattuk.

De a végén bűnhődnek a gonoszok is. Örökké. Mert van olyan hely, ahol már nem tudnak gonoszkodni. Ott, ahol mindenki gonosz. És itt egymással gonoszak, és ez az a hely, ahonnan soha sem lehet szabadulni.

Cinikus szemekkel...

Katasztrófa! Öcs! Az esővíz megállíthatatlanul hömpölyög az utakon. Egy árva lélek sincs a kis sikátorokban. Bárki emberfia vacog a túrheteretlen zuhóban. De ha mégis egy zárt térbe tévedünk... a Polgármesteri Hivatal kapuja tárva nyitva áll a látogatók zápora előtt. Megrázó élményben lesz része annak az egyénnek, aki ideérkezve kiállításképző kedvét szeretné csillapítani! Mindhiába!

Az ajtón belépve, egy „egyetlen” tábló kiállítás tárul a szemünk elé. A színvonal a hatodik-hetedik osztályosok „jobb jegyet akarok”-kiállításával vetekszik. Tovább nézve a gyönyörű tárlatot, az emeleten a „Nagy az Isten állatkertje” című pillangókiállítást találjuk.

Ez az egyetlen olyan tárlat, amely több képet tartalmaz, mint bármely más bemutató.

Egy egész emeletet betöltő biológiai konglomerátumról beszélhetünk. Meglepő! Igaz?

Tovább böngészve a listát, meglephetjük Szekeres Attila intarziakészítő kiállítását és vásárárt! Intarzia? (Van ilyen?) – futott át a felismerés tudatlan elmémben. Gondoltam, ha már itt járok, nem megyek el ilyen hasznos információ nélkül. A művész úr persze nem tartózkodott a helyszínen, ezért a többi laikus embertársam segítségére próbáltam támaszkodni, sikertelenül. Megnyugtató érzés volt, hogy

más is ilyen sokat hallott erről a témáról.

A „Mécset az ablakban – mozgó árnyak” című előadást találhatjuk ma a Közösségi Ház nagytermében. A sor a kapuig kígyózva vesztegel, hogy akár öt percre bejuthasson egy kis „mókára”. A bejárat előtt bekötik az ember szemét, majd a szobába lépve, „zenés kompozíciókkal” kalauzólnak végig a sejtelmes szobában. Ezt egy egész délutánon keresztül játszhatták az idelátogatók, az intarziakiállítás rovására.

Azt hiszem, az dukálna a kedves látogatóknak, hogy az összes kiállítást megtekinthessék, és még a minőség is üdvös legyen számukra.

Ének az esőben

Csalódás!

Az idő nem kedvez, már igen régóta. Esik, esik és csak esik!

A Művészetek Völgye derűs atmoszférája felett most csak a fekete felhőbe burkolozó Völgyet találjuk. Ezt a kegyetlen „égiháborút” talán csak a zenekarok mértéktelen „játszani” vágyása enyhítette tegnap Öcsön, a késő esti órákban. A Sun City zenéjében sokféle stílus keveredik, a rock, a hip-hop, a brit-pop, de mindezt összeköti a gitárcentrikus hangzásvilág. Koncertjeiken a lemezanyag mellett U2- és Police-feldolgozásokat is játszanak.

Az emberek igen csekély létszámban képviseltették magukat a tegnapi Sun City-koncerten. A valóság drámai, lesújtó, megrendítő! A padokat elárasztotta az esővíz, a föld is telítődni látszott. Az együttes világot megvető bátorsággal hangolt a narancssárga színben pompázó sátorban. Az italozó bódéknál egy árva lelket se találtunk. A csaposok is kedvetlen arckifejezéssel álltak kietlen pultjaik előtt. Minden üresen pangott! Az elkeseredés nem volt „harmadfokú”, mert egy-két megszállott fiatalra bukkanhattunk a színpad előtti vizes placcon.

A Red Hot Chili

Peppers zenekar pár bevált hangszerelését is felfedezhettük előadásukban. A háromtagú zenekar nagyon jól szórakozott, így, magányosan, áhított közönség nélkül.

Ez az előadás nem az álmaimban megelevenülő nagyszerű, megnyerő koncert. De legalább ez is eltelt!

Ilyen befolyásoló tényező az időjárás?

Nem ez az első program, amit a látogatottság hiányában nem tartottak meg, vagy az emberek kis létszámban képviseltették magukat. Persze ez a nagyobb, nevesebb zenekaroknál nem fontos, de a kisebb csapatoknak nincsenek olyan fanatikusaik, akik képesek lennének végigállni ezt a kegyetlen, féktelen, kíméletlen esőt.

Az elkövetkezendő napokban csak az idő kegyelmére számítva, várjuk a jobbnál-jobb programokat...

Mráz Jstván

Remek volt.

Telt ház, nagyszerű közönség. Az előadás egyszerűen fantasztikus. Nagyon jól játszott... annak ellenére, hogy semmit sem látott a kapolcsi Faluházból.

Tardy Balázs a magabeszélő szikár alak, megvakult 2003. február hatodikán, ötvennégy éves korában. A színészt ez hatalmas csapásként érte... szerintem, mert ő nem beszélt róla. Amikor vakságáról kérdezték, csak ennyit mondott: „Nagyon sok minden átfutott rajtam. Kétségbeesés, közöny... hasonlók. De igazából nem volt idő gondolni rájuk... Hagyjuk ezt. Nem szeretek róla beszélni. Nem szeretem sajnáltatni magam.”

Megható volt.

De nem csak ezért lábadt könnybe a szemünk, hanem a nevetéstől is. Annyira jó volt hallani Karinthyt, Esterházyt ilyen pontosan, jó hangulatban, tökéletesen elmondva. És ha már náluk tartunk, akkor megemlítem (a sok más mellett) azt az egy-két dolgot, ami elhangzott tőlük. Kezdjük! Karinthy bukott férjijének fonáksága egy az egyben átjött, talán mert már sokszor éreztük magunkat mi is így. Ilyen álmodozónak. A

lányokról című szintén Karinthy-novellával visszarepülhettünk a gyermekkorba, milyen hülyeségeket is gondoltunk akkoriban! Esterházy tollából kedvenc sasos viccemet hallhattam, kissé irodalmibb, bár a megőrzött régi nyers stílusban. Tudják? Amikor a sas fent a szirt tetején napszemüvegben lazít csíkos frottírtörülközőin...

Tardy (lehet, hogy már sokszor írtam, de nincs jobb szó, vagy csak én nem találom) pompásan és nagyszerűen... (igen, talán megvan a szó) elképesztően jól adta elő. Kész, erről nem írok többet, mert megvádolnak szóismétléssel. Néha, ahogy mozgott a színpadon, azt hittem, hogy lát, de amikor befejezett egy-egy számot és a poharáért nyúlt, kénytelen voltam ráébredni, hogy tényleg nem lát. Ez egy kissé nagyon is mellbe vágott. A felismerés sosem jó, de látnom kellett, hogy így is lehet kezdeni valamit az étellel, és ráadásul nagyon is sokat.

Azt hiszem, kimerült a szókincsem ahhoz, hogy folytassam, ezért végezetül csak annyit, hogy jó látni egy olyan sast, aki tényleg tud igazán laza lenni.

Bánki Péter

BUMM a FEJBE!

Szerencsére sok jó gyerekprogramot tartanak a Völgyben, köztük sok eredeti ötlet is szerepel. Már jó párat megnéztem, kipróbáltam, de még nem találtam jobbat Paprika Jancsi Csúzlidájánál.

Már maga az ötlet is nagyszerű, de a

latot árasztja. Ma már nem olyan népszerűek

A Csúzlida tulajdonosa és megálmodója Bartha Tóni. Ő az ország egyik leghíresebb bábjátékosa, Paprika Jancsit már több változatban bemutatta a nagyérdeműnek. A Csúzlidán is felfedezhetőek a bábjátékos múlt nyomai. Az eltalálható célpontok bábok, a kocsi is em-

a bábjátékok, mint ötven évvel ezelőtt, de azért Paprika Jancsi nevét minden gyerek ismeri.

lékeztet a bábosok járműveire. A hangulatot garantálja a két „játékvezető”.

Egy ifjú hölgyről és egy jópofa srácról van szó, mindkettő hosszú köpenyben, csíkos pólóban és kalapban feszítenek. A srácnak hatalmas dumája van. A legkisebb gyereket is

megvalósítás sziporkázó. A régi időket idéző kocsi a száz évvel ezelőtti vásári hangu-

magázza, igazi vásári hangulat árad belőle, ahogyan biztatja a próbálkozókat.

Maga a szerkezet elég egyszerű. Egy biciklivel lehet megforgatni a csatátér közepén látható kereket, amin négy kisebb

célpont van. Amikor ott jártam, az egyik néző kissrác tekerte a bringát. A pálya két szélén egy ördög és egy nem túl rokonszenves kopasz emberke bábját lehet legyilkolni. Mindenki az ördögöt lövöldözte, szegény skinhead hoppon maradt. A lövedékek nem kövek, mint a régi szép időkben, hanem diók. A csúzlík viszont abszolút hagyományos módszerrel készültek, egy villás ág, egy gumi, ennyi. A program nagyon sikeres volt, óriási sor kígyózott a bódé előtt. „Amikor a színpadon program van, szünetet tartunk” – mesélte az egyik játékvezető. Úgy

látszik, túl sok az előadás, mert többször tartottak szünetet.

„Sok helyen előfordulunk az országban.

Általában itt vagyunk Kapolcson a Malomszigeten, de például Dörögdon a Reneszánsz Lankákon is megtalálhat minket az érdeklődő.” Ezek után nincs mit mondani. Csúzlit a kézbe, és támadás!

Állatok az asztalon

**Oroszlán a Völgyben!
Egy tigris az asztalon,
és egy madárpók mászik
a tányéron! Igazán
félelmetes teremtmények,
de nyugalom, nem az
állatkertből szöktek! Nem
kell tartani tőlük, mert
csak textilből van a testük.**

Az Óvodakertben a kicsiktől egészen a nagyokig szóló kézműves foglalkozás várta az oda látogatókat. Textilből és fonálból készíthettük el kedvenceinket, az állatokat. Bár a fiatalabb gyerekeknek kevesebb a türelme, kicsit szerencsétlenebbül is bánnak a tűvel, de azt kell mondani, hogy mind nagyon élvezi. A textilhez készültekhez van egy sablon, amit kiszabnak. Léteznek elég időigényes alkotások, például egy zsiráf létrehozása egy teljes napba kerül! A fonáltechnikának, vagy másként: a szarvacskatechnikának a hurkolás az alapja. Úgy néz ki, mintha egy körkötött dolog lenne. Csak fantázia kérdése, milyen állat legyen. Mikor ott voltam, csupa

huszonéves lepte el az anyagokkal teli asztalokat még a rossz idő ellenére is. A készítőkön látszott, hogy jó hangulattal „forgatják” a tűt, amit szerencsére nem a szénakazalban kerestek. És meglepve engem, a fiúk tűntek buzgóbbnak. Biztos a versenyszellem dolgozott bennük: kinek a jószága lesz

az erdő királya.
Sok ember – sajnos, ezt a szót kell használnom – undorodik az effajta teendőtől.

Ki szánna rá órákat vagy napokat, mikor jobb dolga is akad? Pedig sok hasznot nyújthat nekünk. Például van időnk rendbe tenni a gondolatainkat, és... és van időnk rendbe tenni a gondolatainkat. Igazából alkotni jó. Szép, új dolgot létrehozni, látni, ahogy megszületik valami, főleg, ha mi produkáljuk.

Mészöly Ferencné,
a textilállatkák szülőanyja

(vagyis aki oktatta nekünk a textilművészet elsajátítását) szavaival fejezném be: „Megfertőzzük az embereket a technikákkal. Először ódzkodnak, hogy ők nem tudnak varrni, de miután kipróbálták, öröm volt nézni az arcukat, milyen büszkék magukra, hogy saját maguk

hoztak létre egy csodálatos dolgot.”

RENDRAGYÓ TÖRTÉNELEMÓRA

Rengetegen gyűltek össze a taliándörögdi Ősök házában kicsiny kiállítótermében. Abból az alkalomból, hogy meghallgathassák a Zrínyi Egyetem történéskének, Csikány Tamásnak az előadását. Olyan sokan voltunk, hogy nekem már csak az ajtó mögötti keskeny rés maradt arra, hogy én is helyet foglalhas-

sak. Az előadás Magyarország XVI. századbeli történelméről szólt. Ezenkívül mélyebben foglalkozott az ekkor kiépített déli végvárrendszerrel. Csikány Tamás több alaprajz és ábra segítségével mutatta be a korabeli végvárat. Majd részletesen elmesélte, hogyan működtek ezek az építmények, és hogy milyen funkciói voltak. Ez nagyon tetszett, bár néha unalmassá vált az előadás, mint például amikor szárazon elkezdte elmondani, hogyan szakadt három részre Magyarország. Mintha tényleg egy szimpla történelemórán lettem volna.

Az előadás után Csikány elmesélte, hogy már gyerekkorában is rajongott a közép-

kori várakért. Idősebb korában végigjárta Magyarország összes fellelhető ilyen építményét, azután az egyetemen kezdett el komolyan foglalkozni a témával. Most pedig már hivatásszerűen is ezt műveli. Az előadás célja az volt, hogy minél több emberrel tudathassa, mennyire fontosak Magyarország történelmi értékei, és igenis foglalkozunk velük. Csikány az életének tekinti munkáját, és lássuk be, nem sok ilyen emberrel találkozhatunk. Az lenne a legnagyobb álma, ha a civil személyek is megértenék és elismernék azt, amit csinál, és ők is foglalkoznának Magyarország történelmi emlékeivel.

Csikány Tamás, a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem történéské előadást tartott a Balaton környéki végvárakról a taliándörögdi Ősök házában.

ÁSVÁNYOKBA ZÁRT

Horváth István bányamérnök az öcsi Ősök házában ásványkincsekről tartott előadást.

Munkásságáról kérdeztem őt.

– *Mesélne a foglalkozásáról?*
– Bányamérnök vagyok, több mint huszonöt éve. Gyakorlatilag bányák kutatásával, azoknak tervezésével foglalkozom. Hobbiként pedig ásványokat gyűjtök, vásárolok és kereskedem velük.

– *Miről is fog szólni az előadása?*

– Hát, ha nagyon őszinte akarok lenni: fogalmam sincs. Azt már tudom, hogy mivel fogom kezdeni, és hogy mivel fogom befejezni, de az attól fog függni: hány ember lesz bent, és hogy milyen érdeklődés lesz. Szoktam előadásokat tartani iskolákban és felnőtteknek is. Az

előadások mindig az adott létszámnak és érdeklődésnek megfelelően alakulhatnak. Van egy váza, amely az ásványokra próbálja fordítani az emberek figyelmét, alapvető ismereteket nyújtva az ásványokról. De hogy azon belül merre kalandozom, azt már nem tudom.

– *Ért a kövek okkult tulajdonságához?*
– Lehet, hogy ez nem egy jó pont

manapság, de én abszolút materialista szemléletet vallok. És én az anyagot úgy ismerem, ahogyan az atomok és molekulák felépítik. Ezenkívül nem tudok semmi pluszt felfedezni. Fizikai, kémiai tulajdonságait többé-kevésbé ismerem, és nem próbálok megszemélyesíteni bennük

semmit. Csak azt, ami ténylegesen alkotja: általában a szépségét, a formáját, az alakját, a képződés különlegességét. Ezeknek a köveknek a képződésük a legkülönlegesebb. Annak a megfejtése, hogy hogy jöhettek létre egyáltalán.

– *Van olyan köve, amire nagyon büszke?*

– 1978-ban, Rudabányán, az akkor még működő vasércbányában kezdtem el ásványokat gyűjteni. Az onnan származó kövek kerültek a gyűjteményeimbe legelőször, és ezek jelentős része ma is megvan. Az itt talált ásványokra

vagyok a legbüszkébb, több okból is: egyrészt nekem szépek, másrészt vannak olyan kövek, amiket én találtam egyedül Magyarországon.

– *Mit jelent Önnek az ásványgyűjtés?*

– Az ásványgyűjtés olyan, mint a műgyűjtés. De mégis más: sokkal egyedibb. Mert nincs két ugyanolyan ásvány.

Rügyecskék bábelőadás

E program konkrétan nem csak bábelőadásból állt, hanem a háttérben filmvetítés is ment, és nem

is volt olyan érdekes, mint az előtte megtartott beszélgetés. A történet arról szólt,

hogyan létezik a világon egy Koszváros nevű település. E város, mint a nevéből is egyértelmű, a koszoságáról vált híressé.

Ez a nagymértékű piszok számos problémából eredt.

Olyan problémák, melyeket ma az egész világon egy szóval ismernek: környezetszennyezés. Ilyen probléma volt a szennyezett víz, melyet a gyárak füstje, a

mosószeres korlátlan használata okozott. A légszennyezés, melyet a nagy szén-dioxid-, szén-monoxid-, kén-dioxid-tartalom okozott. A legnagyobb probléma viszont az volt, hogy a város túl sokat fogyasztott, és ennek a mértéktelenségnek az lett az ára, hogy a szemét is igen megnőtt. Ugye nem volt hulladékhasznosítója a városnak, így a szemét csak gyűlt és gyűlt,

míg a végén a várost körbevették a szeméthegyek, és csak a városból ki- és bevezető utak voltak „tiszták”. Ezután az embernek már nem kellett sokat gondolkodnia azon, hogy mi következik. A városban betegségek ütötték fel a fejüket, mint például a bubópestis, majd a tüdőpestis, melyet a szemétben kiválóan megélő patkányok okoztak. A járványok káoszt váltottak ki a városban. A közlekedés megbénult, a média csak egy darabig közvetítette az eseményeket, és válság-állapotot hirdettek ki. A kórházak nem tudták ellátni a betegeket, mert nem volt tiszta víz és az egyes műtétekhez nem tudtak szerezni egészséges vért. Amikor viszont már a kórházakban is kritikus állapot lépett fel, a káosz a tetőfokára hágott. Az emberek

pánikba estek. Voltak olyanok, akik bezárkóztak a házukba és ott várták a járvány végét, de olyanok is akadtak, akik inkább öngyilkosok lettek, mint hogy lassú és hosszan tartó szenvedések után haljanak meg. Sok idő telt el, mire a helyzetet rendezni tudták, addigra viszont a város lakossága a tizedére csökkent. A szemetet eltakarították, a vizet megtisztították és ebbe a munkába a természet is nagymértékben belesegített. A városba visszatért az élet, és lassan, de biztosan a népességnövekedés is beindult.

A program végén felmerült egy olyan kérdés, hogy ha az ember szennyezi a környezetet, akkor ilyen nagymértékű problémák adódhatnak, mely hatalmas veszteséggel jár majd.

A filmek múzeuma

Nosztalgikus hangulat uralkodik éjszakaiként Kapolcson a Kávéházban. Pontban éjfélkor leül a bárzongorista, megtördeli ujjait, és a zene szárnyain repít el bennünket a múltba. Kezdődhet a vetítés.

Az ujjak játéka hosszú órákig nem ér véget. A zongorista nem néz a billentyűkre. A vászonra mered. Az éppen pergő film határozza meg a zenét. Régi felvételek, nosztalgia, emlékezés hatja át a közönséget.

A már jól ismert Filmmúzeum-hangulat. Szerda és csütörtök fordulóján sportfelvételek köszöntik az új napot. Focicsapatok küzdenek egymás ellen. A játék határtalan szeretete sugárzik a képernyőről. A magyar futball dicső éveiben járunk. A következő képeken kosárlabdázó fiatalok az egyik fővárosi téren. A kép fekete-fehér és kissé zizis. Ez az, ami felhozza a kellő érzést, hogy az ember élvezni tudja. Zenésünk játszik tovább, ahogy vált a kép, változik a zene is, elválaszthatatlan párost alkotnak. A későbbiekben cirkuszbá megyünk. Szintén ősrégi, fekete és fehér. Az igazgató beszél a nézőkhöz,

majd

belépnek az artisták és zsonglőrök, a nézők némán ujjonganak. Parádéznek a balerinák, az idomárok egreciroztatják vadállataikat, a bohócok mosolyt csalnak még az addig legkomorabb arcra is. Minden hely foglalt, kedvelt szórakozási lehetőség volt az akkoriban. A Kávéház közönsége merengve nézi a vásznat. Mindenki feltörnek az emlékek. Boldogan gondolnak vissza a régi szép időkre, hiszen azok a napok – ahogy telnek-múlnak az évek – egyre inkább szépülnek. A rossz dolgok elfelejtődnek, a hegek begyógyulnak. Remélem, most már mindenki érti, miért okozhat különlegesen szép perceket az itt eltöltött este. A program változatos, mindig más-más területek kerülnek felszínre elfojtott gondolataink tárházából. Merjünk nosztalgizálni, bátran merüljünk el az emlékek tengerében. Vár miniket holnap is a Filmmúzeum!

Kispál és a Borz

Szerda. A helyszín Öcs. Program, tizenegy órától színpadon a Kispál és a Borz.

Este háromnegyed tizenegy. Óriási sorok cikáznak a kapuk előtt. Mi a völgyhíradós kártyánkkal ingyen és relatíve elég gyorsan bejutottunk. El-lentétben azokkal az emberekkel, akik kinnrekedtek drága belépő, vagy a helyhiány (!) miatt. Ugyanis a koncert kezdete előtt fél órával már tele volt a környék

bulizni akaró fiatalokkal. Elérkezett az idő.

Kigyulladtak a fények, melyek csodálatos fényáradatba öltöztették a színpadot. Füst szállt a színpadra. A

feszültség kézzel tapintható. Emberek körvonalai rajzolódtak ki a füstből. Megjöttek. Hatalmas üdvrivalgás után kezdetét veszi a Völgy legnagyobb bulija. A közönség a kíméletlenül hangos zenétől teljesen transzba esve csápol. Először felkapaszkodtunk a domboldalra, hogy innen élvezzük majd a partit. Letekintve a tömegre lebilincselő és egyben hihetetlen látvány tárult a szemünk elé. Felülről nézve egy hatalmas kézerdő látszott, a sorok hullámoztak, a színpad közvetlen közelében lévőket pedig a mögöttük állók egészen az emelvény

széléhez passzírozták. Beindult a pogo. Eme szónak nincs pontos fordítása, a lényege a következő: az emberek, hogy a bennük felgyülemlett feszültségtől megszabaduljanak, lökdösi és taszigálják egymást. Egyébként szakadt az eső az egész koncert alatt, de ez egy cseppet sem érdekelt senkit. Élvezték a lüktető zenét és vastapsal honorálták minden szám végén.

A dombon állva fázni kezdtünk, ezért arra az elhatározásra jutottunk, hogy csatlakozunk a maghoz, ahol valószínűleg izzik a levegő. Hatalmas megfeszülés

arán beverekedtük magunkat előre. Kezdő pogosok lévén lehet, hogy hiba volt. Előre-hátra dőlünk a lökdösődésekben, majd a bolykerázódunk. Innentől kezdve mi is alaposan kivettük a részünket a csetepatéből.

Tényleg levezeti a feszültséget. Fantasztikus volt. Olyan fergetesre sikerült az est, hogy észre sem lehetett venni, milyen hamar elszállt az idő.

Elérkezett az utolsó szám vége. Vastaps. Ezek könyörögnek, hogy folytassák. De nem. Vége. A népszéledett és hazafelé vette az irányt.

Impresszum

Főszerkesztők:

**Horváth Ildikó
Szabados Péter**

Korrektor:

Szilvásy György Péter

Vezető Tanár:

Papp László

Tördelőszerkesztő:

Raffay Réka

A cikkeket írták és szerkesztették:

Bakos Veronika

Bánki Péter

Czár Krisztián

Dezső Alexandra

Fábián Diána

Ferenczi Brigitta

Gasparovits Dóra

Jusztin Andrea

Kántor Lili

Katona Zita

Kertész Orsolya

Lakatos Dávid

Mráz István

Papp Zsófia

Ress Tünde

Sipos Dávid Günther

Spankó Anita

Treuer Bálint

Vargha Máté

• 2004

• Szent László Gimnázium